

JEL L10, Q13, Q56, R38

e-mail: kirill090495@ukr.net

Рєпін Кирило Сергійович

аспірант

Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана,
Україна

ORCID: 0000-0002-8741-5342

Riepin Kyrylo S.,

PhD student

Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman,
Ukraine

СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

Анотація. Доведено, що Україна має значний потенціал у виробництві органічної продукції, що відповідає міжнародним стандартам і попиту як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Зростання експорту та розвиток внутрішнього ринку органічних продуктів стимулюються державними програмами, підтримкою фермерів та впровадженням інноваційних технологій. Це сприяє екологічному балансу, розвитку екопідприємництва та підвищенню якості аграрної продукції.

Ключові слова: органічне виробництво, агробізнес, екологічне підприємництво, інноваційні технології, сталий розвиток, Україна.

STRATEGIC VECTORS OF THE DEVELOPMENT OF ORGANIC PRODUCTION IN UKRAINE

Abstract. It has been proven that Ukraine has significant potential in the production of organic products that meet international standards and demand in both domestic and foreign markets. The growth of exports and the development of the internal market of organic products are stimulated by government programs, support for farmers and the introduction of innovative technologies. This contributes to the ecological balance, the development of eco-entrepreneurship and the improvement of the quality of agricultural products.

Keywords: organic production, agribusiness, ecological entrepreneurship, innovative technologies, sustainable development, Ukraine.

Органічне виробництво є одним із ключових напрямів розвитку аграрного сектору в умовах сучасних глобальних викликів, що пов'язані з екологічними загрозами та змінами споживчих тенденцій. В Україні, яка володіє значними природними ресурсами та потенціалом для виробництва високоякісної сільськогосподарської продукції, органічне землеробство набуває все більшого значення. Переваги органічної продукції включають не лише її безпечність для здоров'я людини, але й сприяння сталому розвитку аграрного сектору, захисту довкілля та збереженню природних ресурсів. Водночас розвиток органічного виробництва вимагає стратегічних підходів, орієнтованих на зміцнення законодавчої бази, стимулювання інновацій, підвищення експортного потенціалу

та розвиток внутрішнього ринку. У цьому контексті визначення стратегічних векторів розвитку органічного виробництва є важливим елементом забезпечення сталого економічного зростання України та її інтеграції у світові ринки органічної продукції.

У Національній економічній стратегії України до 2030 року зафіксовані задачі розвитку органічного виробництва. Насамперед збільшується площа земельних ділянок з органічним статусом до 3% площ сільськогосподарських угідь, а експорт органічних продуктів до \$1 млрд [1]. Внутрішній продаж органічних продуктів на українському ринку у 2021 році становив 9780 тон чи 900 млн грн. На внутрішньому українському ринку у 2022 р. реалізовано 6280 тони органічних продуктів на 627 млн грн власного виробництва, що становить \$17,1 млн за курсом НБУ на 31.12.2022 р. [2]. Ринок органічної продукції Євросоюзу позитивно впливає на безпеку продовольства, знижує негативний вплив на довкілля, покращує потенціал еко-підприємництва. Європейський Зелений Курс відіграє центральну роль у політиці Євросоюзу. Стратегії розвитку економіки обирають «зелену» енергетику та кліматичну безпеку; стійку промисловість; зниження викидів у повітря; біорізноманіття аграрної політики; «зелене» будівництво. У стратегії розвитку вітчизняної економіки відзначено ідеї Європейського Зеленого Курсу, які спрямовані на розв'язання питань продовольства в ЄС та на нерозривний зв'язок здоров'я людей, суспільства [3].

Постанова Ради Євросоюзу у 2007 році визначила зміст органічного виробництва та маркування органічних продуктів у системі господарювання та виробництва харчових продуктів з урахуванням практики збереження довкілля та біологічної різноманітності; збереження природних ресурсів, стандартів утримання тварин; стандартів виробничої діяльності, які відповідають вимогам до харчових продуктів, виготовлених з використанням речовин і процесів природного походження [4].

Органічне виробництво – сертифікована діяльність, пов'язана зі створенням сільськогосподарської продукції, включає процеси: первинне виробництво, збирання врожаю; підготовку, обробку та змішування; пов'язані з цим процедури фасування, упакування, регенерації та зміни стану продукції, що здійснюються з дотриманням вимог органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції [5]. Органічна продукція опановує український ринок еко-підприємництва. До 2030 року Європейська система адаптуватиметься до сприятливих умов довкілля, органічного виробництва та маркування органічних виробів в Україні. Міжнародні тенденції розвиваються на органічному ринку ЄС. Зростання сертифікованого органічного виробництва в Україні розвиває еко-підприємництво та підвищує конкуренцію на еко-ринку без порушення екології; розвиває потенціал еко-підприємництва на органічному ринку Євросоюзу [6]. Еко-ринок України експонує овочеву групу органічних харчових продуктів та реалізує помідор, огірок, перець, картоплю, моркву, капусту, спаржу, цибулю, броколі, які вирощуються без хімічних добрив та пестицидів з максимальним вмістом поживних речовин. Органічні фрукти стали популярними в Україні та у закордонних споживачів. Фермери України вирощують органічне яблуко, грушу

та ягоди з високою якістю; вирощують та виробляють органічне м'ясо яловичини, свинини, птиці. Тварини та птиця, які надають органічне м'ясо, отримують органічні корми; не отримують антибіотиків і гормонів. Органічне м'ясо вважають екологічно чистим і натуральним. Органічні молочні продукти стали популярними у вітчизняних споживачів, які воліють натуральне органічне молоко, яйце, сир. Тварин, які дають органічне молоко, годують органічним кормом без антибіотиків та гормонів розвитку. Органічний зерновий продукт має попит у споживачів світового ринку. Органічна пшениця, овес, рис та інші зернові вирощують без хімікатів та пестицидів та зерна містять поживні речовини. На вітчизняному еко-ринку популярні органічні яйця, олії, хлібобулочні вироби, органічний мед; зростає поінформованість переваги органічних товарів.

Розвиток органічного виробництва в Україні має стати важливим стратегічним пріоритетом для національної аграрної політики. Для досягнення успіху в цій сфері необхідно зосередитися на кількох ключових напрямках: вдосконаленні законодавчої бази, підтримці виробників через державні програми, розвитку інфраструктури для внутрішнього та зовнішнього ринків, а також на стимулюванні впровадження інноваційних технологій у виробничі процеси. Органічне землеробство не лише сприятиме економічному зростанню, але й допоможе зберегти екологічну рівновагу, зменшити негативний вплив аграрної діяльності на довкілля та підвищити якість продукції. Поглиблення міжнародної кооперації та налагодження партнерств із країнами ЄС, а також активізація внутрішнього попиту на органічну продукцію стануть вагомими кроками на шляху до становлення України як одного з лідерів у виробництві екологічно чистих продуктів на світовому ринку.

Література

1. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text>.
2. Продажі органічної продукції за 2018-2022: внутрішній ринок [Електронний ресурс] // OrganicInfo. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://organicinfo.ua/infographics/domestic-market-2018-2022/>.

References

1. Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ekonomichnoi stratehii na period do 2030 roku [Elektronnyi resurs] // Verkhovna Rada Ukrainy. Ofitsiyni vebportal parlamentu Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy. – 2021. – Rezhym dostupu do resursu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text>.
2. Prodazhi orhanichnoi produktsii za 2018-2022: vnutrishnii rynek [Elektronnyi resurs] // OrganicInfo. – 2022. – Rezhym dostupu do resursu: <https://organicinfo.ua/infographics/domestic-market-2018-2022/>.

3. «Від лану до столу»: як «Європейський зелений курс» змінив ЄС та Україну [Електронний ресурс] // Головний бізнес портал Delo.ua. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://delo.ua/economy/vid-lanu-do-stolu-yak-jevropeiskii-zelenii-kurs-zminiv-jes-ta-ukrayinu-391780/>.

4. Постанова Ради (ЄС) № 834/2007 від 28 червня 2007 року стосовно органічного виробництва і маркування органічних продуктів, та скасування Постанови (ЄЕС) № 2092/91 [Електронний ресурс] // ТОВ «Органік Стандарт». – 2007. – Режим доступу до ресурсу: https://www.cg.gov.ua/web_docs/2141/2017/04/docs/EU%20Reg_834_2007%20Organic%20Production_UA.pdf.

5. ЗАКОН УКРАЇНИ. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 36, ст. 275)

6. Про основні принципи та ви... | від 10.07.2018 № 2496-VIII (rada.gov.ua)

7. Рєпін К.С. Потенціал екопідприємництва України на ринку органічного виробництва ЄС / Л. А. Шергіна, К. С. Рєпін // Економіка та підприємництво : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана ; [редкол.: І. М. Рєпіна (голов. ред.) та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2022. – Вип. 49. – С. 110–123. – Режим доступу до ресурсу: DOI 10.33111/EE.2022.49. SherginaL_RiepinK

3. «Vid lanu do stolu»: yak «Ievropeiskyi zelenyi kurs» zminyv YeS ta Ukrainu [Elektronnyi resurs] // Holovnyi biznes portal Delo.ua. – 2022. – Rezhym dostupu do resursu: <https://delo.ua/economy/vid-lanu-do-stolu-yak-jevropeiskii-zelenii-kurs-zminiv-jes-ta-ukrayinu-391780/>.

4. Postanova Rady (IeS) № 834/2007 vid 28 chervnia 2007 roku stosovno orhanichnoho vyrobnytstva i markuvannia orhanichnykh produktiv, ta skasuvannia Postanovy (IeES) № 2092/91 [Elektronnyi resurs] // TOV «Orhanik Standart». – 2007. – Rezhym dostupu do resursu: https://www.cg.gov.ua/web_docs/2141/2017/04/docs/EU%20Reg_834_2007%20Organic%20Production_UA.pdf.

5. ZAKON UKRAINY. Pro osnovni pryntsypy ta vymohy do orhanichnoho vyrobnytstva, obihu ta markuvannia orhanichnoi produktsii. (Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2018, № 36, st. 275)

6. Pro osnovni pryntsypy ta vy... | vid 10.07.2018 № 2496-VIII (rada.gov.ua)

7 Riepin K.S. Potentsial eko-pidpriemnytstva Ukrainy na rynku orhanichnoho vyrobnytstva YeS / L. A. Sherhina, K. S. Riepin // Ekonomika ta pidpriemnytstvo : zb. nauk. pr. / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Kyiv. nats. ekon. un-t im. Vadyma Hetmana ; [redkol.: I. M. Riepina (holov. red.) ta in.]. – Kyiv : KNEU, 2022. – Vyp. 49. – S. 110–123. – Rezhym dostupu do resursu: DOI 10.33111/EE.2022.49. SherginaL_RiepinK